

ФАКТОРИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» облікова політика - сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [1].

Від об'єктивності, доцільності тих чи інших альтернативних способів, які обрані підприємством в обліковій політиці, суттєво залежить правильність розрахунку фінансового результату та достовірність фінансової звітності підприємства. Тому розроблення і прийняття облікової політики підприємства має ґрунтуватися не тільки на глибокому і всебічному вивченні ринкового середовища, потенційних перспектив розвитку підприємства, нормативної бази діяльності, а й на інформації, одержаної після ґрунтовного проведення розрахунків та оцінки фінансових наслідків вибору того чи іншого варіанту облікової політики.

Важливим при формуванні облікової політики є визначення системи факторів, які впливають на її формування.

Більшість науковців поділяють фактори впливу на внутрішні, що залежать від організації фінансово-економічної діяльності підприємства, і зовнішні, на які підприємство відповідно вплинути не може (рис. 1).

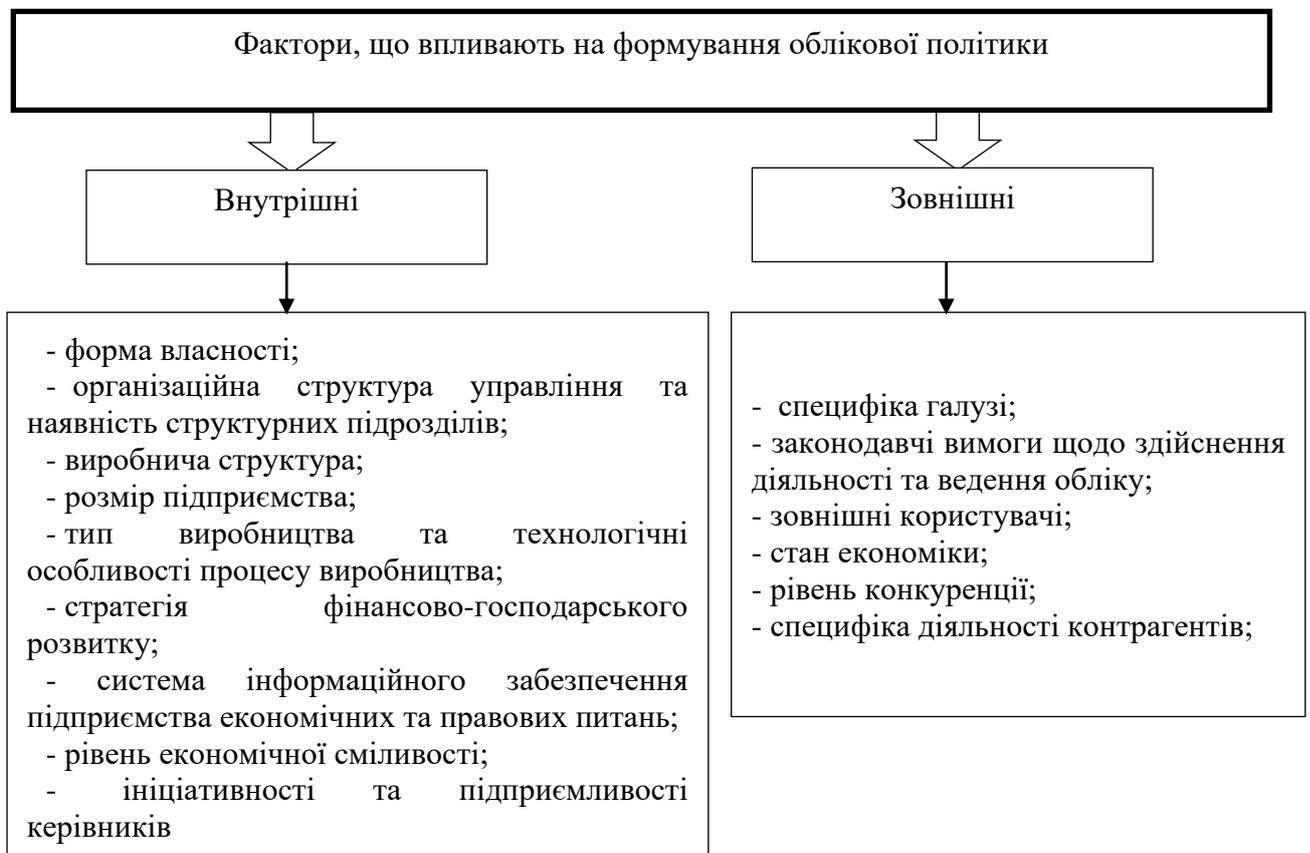

Рис. 1. Фактори, що впливають на формування облікової політики

Усвідомлюючи різноманіття внутрішніх факторів впливу, Чабан Г.В., Бурлаков О.О. [1] фактори впливу на формування облікової політики поділяють за трьома напрямками:

1) фактори, обумовлені формулюванням стратегічної мети і завдань діяльності суб'єкта господарювання;

2) фактори, викликані організацією технологічного процесу, організацією роботи облікового апарату, руху облікових інформаційних потоків;

3) фактори, зумовлені методологією обліку.

Облікова політика має велике значення для всіх видів підприємницької діяльності. Від уміло сформованої облікової політики багато в чому залежать ефективність управління.

На нашу думку система облікової політики сільськогосподарського підприємства повинна включати такі елементи: розпорядчий документ про облікову політику (наказ або розпорядження), робочий план рахунків бухгалтерського обліку (як додаток до розпорядчого документу про облікову політику; форми первинних облікових документів для оформлення господарських операцій, по яким не передбачені типові форми і документи для внутрішньої бухгалтерської звітності; графік документообігу; внутрішні положення по інвентаризації активів і зобов'язань.

На сьогодні на багатьох сільськогосподарських підприємствах взагалі відсутній розпорядчий документ про облікову політику, або ж він містить суттєві недоліки, такі як:

– формальний підхід до розробки розпорядчого документу, відсутність положень щодо обліку біологічних активів;

– наявність положень, закріплених в розпорядчому документі про облікову політику, які суперечать чинному законодавству;

– наявність в розпорядчому документі методів обліку, щодо яких національними П(С)БО не надано альтернативних варіантів;

– відсутність додатків до розпорядчого документу про облікову політику, на які є посилання по тексту.

– не розробляється облікова політика щодо формування обліку, а саме: не наводиться в ній або додатках до неї робочий план рахунків, графік документообігу, перелік облікових реєстрів, що застосовуються на підприємстві, тощо.

Наголосимо, що специфікою діяльності сільськогосподарських підприємств є наявність у них біологічних активів, які оцінюються за первісною або ж справедливою вартістю. Тому обов'язковим елементом облікової політики сільськогосподарської підприємства, на відміну від інших суб'єктів господарювання, є вибір варіанту оцінки біологічних активів та опис порядку їх оцінки за справедливою вартістю (якщо обрано цей варіант).

Ще одним моментом, який повинні врахувати сільськогосподарські підприємства, це специфічність витрат, які формують виробничу собівартість сільськогосподарської продукції. Тому, розробляючи перелік статей калькулювання, як додаток до розпорядчого документу про облікову політику, потрібно врахувати специфічність їх складових.

В Робочий план рахунків необхідно ввести субрахунки для накопичення витрат рослинництва та тваринництва, а також розмежування витрат минулих років під урожай поточного року, витрат поточного року під урожай майбутніх років.

У сучасних умовах особливо актуальним стає питання раціональної організації бухгалтерського обліку та формування адекватної облікової політики [3]. На нашу думку врахування факторів, що впливають на облікову політику сільськогосподарських підприємств та усунення недоліків у формуванні облікової політики сприятиме обґрунтованості статей обліку й прийняттю правильних рішень користувачами бухгалтерської звітності.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. N 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 06.05.2022).
2. Чабан Г.В., Бурлаков О.О. Аналіз факторів впливу на формування облікової політики в системі управління підприємством. *Економічний вісник університету*. 2017. Випуск № 32/1. С. 38-45.
3. Koba O. Documenting the Purchase of Fuels and Lubricants by the Enterprise / O. Koba, L. Svystun // *Економіка і регіон*. – 2021. – № 1 (80). – С. 106-112.

УДК 657

Янкова А.О., магістрант; Подолянчук О.А., к.е.н., доцент
Вінницький національний аграрний університет (м. Вінниця, Україна)

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Запорукою ефективного функціонування підприємства є раціональна система управління витратами, у складі якої важливе місце займає система обліку. Інформація про витрати є ключовою при ціноутворенні на готову продукцію, при прийнятті ефективних управлінських рішень з метою забезпечення рентабельності підприємства.

Пошук ефективних, доцільних та раціональних методів управління сільськогосподарською діяльністю повинен орієнтуватися на своєчасне та достовірне обліково-аналітичне забезпечення [2].

За твердженнями науковців, які ми підтримуємо, управління витратами це діяльність пов'язана з проведенням аналітичної оцінки формування витрат за видами діяльності та видами продукції (товарів, робіт, послуг), ефективності використання ресурсів, пошуком їх економії для визначення так званого «ефекту», рентабельності та конкурентоспроможності. Витрати не можуть розглядатися окремо від таких показників як прибуток і дохід, оскільки ефективно управління витратами забезпечує умови досягнення позитивних результатів діяльності суб'єктів господарювання. Тому управління витратами (рис. 1) можна характеризувати як систему взаємопов'язаних елементів (суб'єкт, об'єкт, завдання, інструменти, методи), якій притаманні відповідні функціональні аспекти (організація, планування, облік, контроль, аналіз, регулювання). Облік виконує найважливішу інформаційну роль, оскільки забезпечує послідовність виконання усіх інших функцій [3].

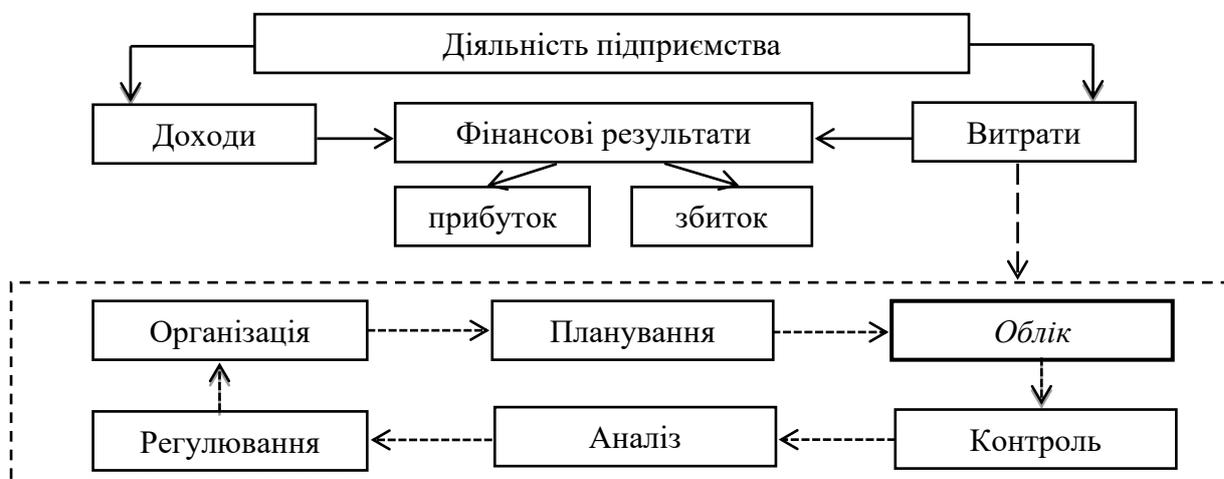

Рис. 1. Система управління витратами [3]